

Behandeling voorjaarsnota

4 juni 2024

De uitdagingen in de zorg zijn onverminderd groot. De gevolgen van een vergrijzende samenleving zijn in de verpleging-, verzorging- en thuiszorgsector (VVT) nu al volop merkbaar. Willen we de huidige en volgende generaties ouderen van passende zorg en ondersteuning voorzien, dan moeten we nu de zorg anders organiseren en de verantwoordelijkheid beter verdelen in de samenleving.

De benodigde transitie vraagt tijd, passend en eenduidig beleid, financiële ruimte en stabiliteit. Dit betekent over een langere periode financiële rust in de sector, maatregelen om het werk in de zorg voor ouderen aantrekkelijk te houden, en investeringen in plaats van bezuinigingen. ActiZ roept de politiek op om op zeer korte termijn duidelijkheid te geven over de definitieve financiële kaders voor 2025 en verder.

Vergrijzing is geen toekomstbeeld

Ons land zit midden in een vergrijzingsgolf. Nederland groeit in 2040 naar vijf miljoen 65-plussers en het aantal 90-jarigen verdubbelt. Tegelijkertijd neemt het aantal mantelzorgers af en gaat een toenemend aantal zorgprofessionals de komende jaren met pensioen. De wachtlijsten voor verpleeghuizen lopen hierdoor op, evenals de zorgkosten. Ook wordt de druk op de thuiszorg steeds groter. De [Staatscommissie Demografische Ontwikkelingen 2050](#) stelde onlangs vast dat de vergrijzing in toenemende mate effect zal hebben op ons zorgstelsel, onze samenleving en economie.

De zorg kan het niet alleen

Ondanks deze groeiende zorgvraag en de toenemende krapte op de arbeidsmarkt, houden zorgprofessionals de zorg draaiende, dag en nacht. De zorg kan immers niet op pauze. Zorgorganisaties doen hun uiterste best om hun medewerkers hierin te ondersteunen en de best passende zorg te bieden aan cliënten, ondanks financiële en organisatorische uitdagingen. Maar de zorg kan het niet alleen oplossen. ActiZ sluit zich aan bij de oproep van diezelfde Staatscommissie aan de politiek om Nederland beter voor te bereiden op de 'dubbele vergrijzing'.

Overbruggen van de loonkloof

Het werken in de zorg voor ouderen en chronisch zieken is niet alleen belangrijk en betekenisvol, het is ook mooi werk. ActiZ is blij dat uit het [medewerkerstevredenheidsonderzoek](#) (met ruim 42.000 respondenten) blijkt dat ondanks de toegenomen werkdruk, de passie voor het vak bij mensen groot blijft.¹ Alleen al daarom is een passende beloning hier op zijn plaats.

Een grote zorg van ActiZ is echter dat ondanks een salarisverhoging vanuit werkgevers², een grote groep professionals in de zorg (in de VVT-sector met name verzorgenden en verpleegkundigen) nog altijd te maken heeft met een loonkloof. Ook met een eerdere investering van de overheid bedraagt het verschil nog altijd 6% tot 7% ten opzichte van het gemiddelde van de marktsector en het grootste deel van de publieke sector in Nederland.³

Niet alleen ActiZ, vakbonden en andere zorgpartijen pleiten voor een adequate loonsverhoging voor zorgprofessionals, ook het belangrijkste adviesorgaan van de regering: de Sociaal Economische Raad, roept ertoe op in het rapport: '[Aan de slag voor de zorg](#)' (2021). Om het salaris in de zorg concurrerend te maken, is een extra investering vanuit het Rijk noodzakelijk. Het gaat daarbij om een

¹ [Branchebeeld 2022: Ondanks hoge werkdruk VVT blijft passie voor het vak groot](#)

² [Onderhandelaarsakkoord definitief: vakbonden stemmen in met nieuwe cao-afspraken](#)

³ [Beloningsachterstand zorgmedewerkers houdt aan](#)

bedrag 1,23 miljard euro. Ook het Hoofdlijnenakkoord (HLA) van de nieuwe coalitie spreekt over het beter belonen van zorgprofessionals. Helaas blijkt uit de budgettaire kaders dat ze hier geen budget voor reserveren. Volgens ActiZ een gemiste kans.

- ActiZ vraagt u om 1,23 miljard euro meer loonruimte voor zorgmedewerkers in de (ouderen)zorg, zodat er tenminste marktconforme loonafspraken gemaakt kunnen worden

Investeren in plaats van bezuinigingen

Op 1 oktober 2023 stonden 22.218 mensen op de wachtlijst voor een plaats in een verpleeghuis.⁴ Dit zijn er helaas al jaren veel te veel en maakt duidelijk dat veranderingen in de ouderenzorg noodzakelijk en urgent zijn. De verpleegzorg zoals we die kennen, is niet meer houdbaar. Meer ouderen die langer moeten wachten op een verpleeghuisplek betekent dat steeds meer mensen thuis moeten blijven wonen terwijl dit eigenlijk niet meer kan.

Kabinetsplannen

Het kabinet Rutte IV was bij haar aantreden van plan om forse ombuigingen door te voeren in de Wlz-zorg voor ouderen vanaf 2024. Wat ActiZ betreft waren deze bezuinigingen zonder vastgesteld beleid onacceptabel. Als gevolg van rechtszaken tegen zorgkantoren, demonstraties in Den Haag, het aangenomen amendement-Dobbe, vele gesprekken en diverse Kamerdebatten heeft het kabinet op Prinsjesdag 2023 kenbaar gemaakt de bezuinigingen te schrappen vanwege het ontbreken van beleid.

Uit de Voorjaarsnota 2024 én uit de kaderbrief Wlz 2024-2029 blijkt echter dat alleen voor 2024 de financiële kaders zijn bijgesteld. De forse bezuinigingen staan voor 2025 en verder nog steeds in de boeken. Daarnaast geeft demissionair minister Helder aan de herverdelingsmiddelen voor 2024 (310 miljoen) niet in te zetten, waarvan 77 miljoen structureel wordt gekort op het Wlz-kader. Als reactie hierop heeft de Tweede Kamer de Wlz-kaderbrief controversieel verklaard met als doel de bezuinigingen voor 2025 en verder terug te draaien.

Helaas heeft ActiZ moeten constateren dat het nieuwe HLA geen geld vrijmaakt voor het terugdraaien van de bezuinigingen van het demissionaire kabinet. In de budgettaire bijlage staat dat de huidige begrotingsstanden als uitgangspunt worden genomen. Voor de Wlz-zorg betekent dat een korting van bijna 700 miljoen euro in 2025. Daarnaast maakt de nieuwe coalitie ook de meerjarige bezuinigingen van het kabinet Rutte IV, als gevolg van de maatregel 'Scheiden Wonen en Zorg', niet ongedaan. Deze maatregel wordt niet gesteund met passende wet- en regelgeving, maar kent wel een reeks aan bezuinigingen oplopend tot 1,2 miljard euro in 2052. Hiermee gaat de nieuwe coalitie, wat ActiZ betreft, in tegen de uitdrukkelijke wens van de Tweede Kamer en plaatst het de sector voor een onmogelijke opgave.

- ActiZ vraagt om het aanpassen van HLA zodat de bezuinigen in de Wlz-zorg voor ouderen conform de wens van de TK geen doorgang vinden.

Herinvesteren van onderbesteding wijkverpleging

Zorgprofessionals en zorgaanbieders actief in de wijk ervaren al geruime tijd dat de groep mensen die langer thuis woont en ondersteuning of zorg nodig heeft, steeds harder groeit. Wijkverpleging heeft hierin een cruciale rol om mensen passende zorg thuis te bieden, ziekenhuiszorg te voorkomen en de huisarts te ontlasten. In totaal ontvangen ruim 2 miljoen mensen in Nederland een vorm van ondersteuning of zorg thuis. Dit varieert van hulp bij het huishouden (vanuit de Wmo) tot wondzorg of andere vormen van wijkverpleging, tot zorg door de specialist ouderengeneeskunde (beide vanuit Zvw) tot langdurige zorg thuis (Wlz).

---

⁴ [ActiZ infographic: Hoe staat het met de wachtlijsten in de verpleeghuizen](#)

ActiZ vraagt uw aandacht voor het feit dat het beschikbare macrobudget voor wijkverpleging het afgelopen jaar niet volledig is uitgegeven. In totaal werd in 2023 ruim 3 miljard euro uitgegeven aan wijkverpleging. Uit de begroting van het ministerie van VWS bleek dat er nog ruim 800 miljoen euro meer was gereserveerd dan er werd besteed. Er zijn diverse mogelijke verklaringen voor de onderbesteding, bijvoorbeeld door in de wijkverpleging steeds meer passende zorg te leveren, met behulp van thuiszorgtechnologie en hulpmiddelen, en goede samenwerking met het sociaal domein.

Om dit budget - dat wel bedoeld was om de zorg voor mensen thuis te versterken - ook daarvoor te benutten, [roept ActiZ samen met Zorgthuis.nl en Zorgverzekeraars Nederland \(ZN\)](#) het ministerie van VWS op om over domeinen en schotten heen te denken en het geld dáár in te zetten waar het zorg en ondersteuning voor mensen thuis daadwerkelijk ondersteunt.

Dit sluit volgens de zorgpartijen ook aan bij de intentie van het Integraal Zorgakkoord (IZA), van waaruit domeinoverstijgend aan toekomstbestendige zorg wordt gewerkt. Eén van de afspraken in IZA is om meer zorg vanuit de eerste lijn te bieden en het voorkomen van (onnodige) zorg centraal te stellen. Een bredere inzet van deze middelen ondersteunt dit.

- ActiZ vraagt u om de onderbesteding uit het macrokader wijkverpleging niet te laten terugvloeien in de algemene middelen, maar juist verzekeraars op te roepen om te investeren waar het zorg en ondersteuning voor mensen thuis daadwerkelijk ondersteunt

Bekostiging van de digitale transformatie

Om de uitdagingen in de zorg het hoofd te kunnen bieden, werken zorgaanbieders en zorgprofessionals hard aan het zetten van stappen in de digitale transformatie. De inzet van digitale middelen, goede databeschikbaarheid en het verminderen van de administratieve registratiedruk moeten helpen om zoveel mogelijk van de beschikbare uren van de zorgmedewerkers daadwerkelijk aan zorg te besteden. Daarnaast is het voor patiënten ook positief: de kwaliteit van zorg wordt beter en zij krijgen meer regie over hun eigen gezondheid en behandeling.

De digitale transformatie vereist zowel eenmalige investeringen als structurele financiering van digitale middelen, zoals geformuleerd in de investeringsagenda gegevensuitwisseling. Met de middelen in de Voorjaarsnota en de plannen voor de begroting 2025 kan de transformatie die het zorgveld al in gang heeft gezet, voortgaan. Wel is een regierol van de overheid nodig om deze financiering op een transparante en eerlijke manier te organiseren. De [Nationale Visie en Strategie](#) biedt hiervoor een kader. Namens ActiZ vragen wij u dan ook in te stemmen met de voorgestelde middelen in de Voorjaarsnota voor gegevensuitwisseling in de zorg.

Cruciaal is wel dat de toegezegde financiële middelen terechtkomen daar waar de nood het hoogst is. In de VVT-sector is de beschikbaarheid van ICT-middelen aanzienlijk lager dan in ziekenhuizen. Bovendien beschikken VVT-aanbieders over minder capaciteit om de digitale transformatie te organiseren, terwijl de druk op de ouderenzorg en de VVT-sector het zwaarst is. Het is van belang dat de overheid prioriteit geeft aan een eerlijke allocatie van middelen, zodat de VVT-sector de benodigde ondersteuning krijgt om de digitale transformatie succesvol te kunnen realiseren.

- ActiZ vraagt u om in te stemmen met de voorgestelde middelen in de Voorjaarsnota voor gegevensuitwisseling in de zorg en toe te zien op een eerlijke allocatie van het budget.

Contact

Voor meer informatie of vragen, neemt u contact op met ActiZ via: Olfert Koning (o.koning@actiz.nl / 06-2902 0035) of Thomas Oostlander (t.oostlander@actiz.nl / 06-8296 3697)